

ZR.5183.24.2023.JH

Kraków, dnia 11 KWI. 2023

**Klasztor oo. Bernardynów
ul. Bernardyńska 46
34-130 Kalwaria Zebrzydowska**

dotyczy: instrument organowy z 1903 r. zbudowany przez A. Żebrowskiego ze Lwowa z Bazyliki Matki Bożej Anielskiej w zespole klasztorным oo. bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej – zalecenia konserwatorskie.

W nawiązaniu do wniosku ws. wydania zaleceń konserwatorskich z dnia 23.03.2023 r. (data wpływu: 24.03.2023 r.), złożonego przez: Klasztor OO. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej, ul. Bernardyńska 46, 34-130 Kalwaria Zebrzydowska, reprezentowany przez br. Samuela Portkę OFM – ekonoma Klasztoru;

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

działając na podstawie: art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r., poz. 840),

po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją pn.: „*Ekspertyza stanu zachowania organów piszczałkowych Aleksandra Żebrowskiego (26/II+P, 1903 r.) w Bazylice Matki Bożej Anielskiej OO. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej zawierająca program prac konserwatorskich*” oprac. przez dr. Filipa Presseisena (Przew. Podkomisji ds. Budownictwa Organowego Archidiec. Krakowskiej, Kraków, marzec 2022 r.), przekazuje następujące zalecenia konserwatorskie:

- przyjmuje się do wiadomości założenia programu postępowania z instrumentem zawarte w w/w „*Ekspertyzie...*”, jako podstawy wykonania konserwacji tego obiektu;
- zakresu uzgodnienia wyłącza się kosztorys (zamieszczony na str. 31 oprac. jw.);
- z uwagi na szczególne walory przedmiotowych organów (ich unikatowość zarówno pod względem technicznym, jak i muzycznym opisano w powyższym opracowaniu), zaleca się, aby w maksymalnym stopniu zachowywać ich oryginalne elementy (z czasu budowy przez A. Żebrowskiego oraz wcześniejsze), a ewentualne rekonstrukcje wykonywać wyłącznie z użyciem materiałów i w technologii oryginału;
- z uwagi na stosunkowo niewielkie ubytki okładziny na klawiszach diatonicznych zaleca się jej uzupełnienie w analogicznym, historycznym materiale, a nie całkowitą wymianę (zaproponowaną w opracowaniu jw.);
- bezwzględnie konieczne jest uporządkowanie wszelkich instalacji prowadzonych w i do instrumentu; w szczególności konieczne jest przebudowanie i inne poprowadzenie instalacji systemu p/poż., która obecnie blokuje działanie elementów organów (jeżeli częścią tej instalacji są rury wodne, to ich rozszczelnienie może być katastrofalne dla instrumentu); jeżeli działania związane z porządkowaniem instalacji i zmianą miejsca ich montażu będą związane z ingerencją w substancję murową kościoła, to na ich przeprowadzenie konieczne jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego (z uwagi na wpisanie kościoła do rejestru zabytków); do wniosku ws. wydania pozwolenia należy dołączyć stosowny projekt;

- prace konserwatorskie przy instrumencie jw. należy powierzyć wyłącznie organmistrzowi posiadającemu udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu prac przy historycznych organach;
- w trakcie prac konserwatorskich przy instrumencie zaleca się korzystanie z konsultacji rzeczoznawców ministerialnych, specjalizujących się w dziedzinie organów piszczałkowych (na terenie woj. małopolskiego działają: dr hab. Krzysztof Michałek, prof. dr hab. Krzysztof Urbaniak – lista rzeczoznawców zamieszczona jest na stronie internetowej MKiDN).

Ponadto:

- należy przeprowadzić przegląd konserwatorski szafy prospektowej, przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki, który oceni jej stan zachowania i ewentualne potrzeby konserwatorskie, a także drewnianej balustrady chóru muzycznego;
- po demontażu organów należy także sprawdzić stan zachowania tynków i dekoracji malarskiej na ścianach i sklepieniu nad chórem muzycznym; w przypadku stwierdzenia złego stanu zachowania i konieczności przeprowadzenia tam prac konserwatorskich lub restauratorskich, na te działania (ze względu na wpisanie kościoła do rejestru zabytków) konieczne jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego; do wniosku o jego wydanie należy dołączyć program postępowania konserwatorskiego (wraz z technologią) opracowany przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki.

Organy z Bazyliki Matki Bożej Anielskiej w zespole klasztornym oo. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej (zarówno drewniana późnobarokowa szafa organowa, jak i instrument) nie posiadają decyzji ws. wpisania do rejestru zabytków ruchomych.

Małopolski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Krakowie

dr inż. arch. Piotr Turkiewicz

Otrzymują:

- 1 x Klasztor oo. Bernardynów, ul. Bernardyńska 46,
34-130 Kalwaria Zebrzydowska + zał. (1 egz. eksp.);
- 1 x a/a + zał. (1 egz. eksp.).